

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 34 (806)

4 грудня 1964 р.

Ціна 2 коп.

ВЕЛИКА ХАРТІЯ

ЧИМАЛО історичних документів, у яких відбито рух народів світу по шляху до прогресу, зберігає людство у своїй вдячній пам'яті. Серед цих документів почесне, найбільш визначне місце належить Конституції СРСР, яку було прийнято 5 грудня 1936 року і в якій закріплено перемогу соціалізму в нашій країні.

Конституцією 1936 року закріплено знищення в нашій країні експлуатації людини людиною та повну ліквідацію експлуаторських класів.

Радянська Конституція — ця велика хартія вольності — проголосила та гарантувала всім громадянам СРСР найдемократичніші у світі права та свободи.

В останні десятиріччя правлячі кола капіталістичних держав під

натиском народних мас змушені були дещо розширити традиційний перелік прав громадян. Але зараз, як і раніше, справа обмежується там чисто формальним проголошенням тих чи інших прав. Правлячі верстви не дбають про створення реальних гарантій для здійснення цих прав, тому можливість користуватися ними існує лише для багатих. Для всіх трудящих вони залишаються тільки привабливою бутафорією.

Конституція 1936 року забезпечила всім радянським громадянам без винятку дійсне рівноправ'я. В той час, як у більшості капіталістичних країн «кольорові» розглядаються як громадяни другого сорту, а права трудящих жінок обмежуються як у галузі політичній, так і соціальній, у Радянсь-

кому Союзі всі громадяни рівні, незалежно від їх статевої, національної, расової або релігійної приналежності.

Конституція СРСР гарантує всім громадянам справжню можливість здійснення політичних свобод: свободи слова, друку, об'єднання у громадські організації та інші. Разом з найдемократичнішим у світі виборчим правом це забезпечує для всіх громадян реальну можливість участі у політичному житті, управлінні державою.

В Радянській Конституції вперше в світі було проголошено соціальні права громадян: право на працю, з її оплатою згідно з кількістю та якістю, право на відпочинок, на матеріальне забезпечен-

В ДОМА її не чекали. Ліда хотіла сама привезти щасливу новину, тому листів не писала.

Автобус не квапиться крутими дорогами. Біля вікна—чорнява дівчина. Вона спокійно величава, як передвечірні гори, й задумлива, ніби прислухається до внутрішнього голосу. Часом її обличчя осяває лагідна посмішка й в очах грає веселінка.

Вечір засвічує перші неспівливі зорі. Думки плывуть, будять спогади.

7 клас. 16 років. Життя тільки починається. Юне серце кличе до чогось особливого, воліє труднощів, незнаного. Хочеться зробити заявку на дорослість.

Дзвінко пролетіли шкільні роки. За відмінне навчання — золота медаль. Куди тепер? Пішла на підприємство. Турбот збільшилось. Культсектор комітету комсомолу, піонервожата, солістка Квайсинського будинку культури... І все ж мріяла про вуз.

Відіслала документи до Одеського університету. Виклик на екзамені. Проводжали друзі, рідні, знайомі:

— Повертайся з перемогою!

Зовсім стемніло. Ось і рідне Кударське міжгір'я. Кваїсі зустрічав вогнями. Рідний дім. Закалатало серце.

— Буду біологом!

Сестра обняла, розцілувала. Вона знає ту радість — сама студентка. А брат кинувся у танок. Батько щиро зрадив і докірливо

в разі хвороби та непрацездатності, право на освіту.

Студентам та працівникам вузів особливо наочно видно, в яких масштабах здійснюється в нашій країні право на освіту, яку турботу про підготовку висококваліфікованих кадрів проявляють Комуністична партія та Радянська держава. Ще одним свідченням цієї турботи є велика робота, що розгорнулася, по підготовці до святкування сторічного ювілею нашого університету.

Завтра вся наша країна святкуватиме День Конституції, що є переконливим свідченням торжества та величчя соціалістичної демократії. Конституція СРСР 1936 року закріпила факт побудови соціалізму, що було здійснено під керівництвом Комуністичної партії. Сзброєна рішеннями ХХ та ХХІІ з'їздів, йдучи ленінським генеральним курсом, Комуністична партія Радянського Союзу привела наш народ і до комунізму.

поглянув, чому, мовляв, не писала. В сім'ї свято.

Летіли дні, наповнені до краю. Ліда не помічала часу. В день від'їзду зібралася майже вся родина, дорослі й юні: лікарі, журналіст, інженер, школяр, студенти. Батьки милуються дітьми. Хіба могли мріяти Ілларіон Сузанович з Донею Леванівною півстоліття тому, що коли-небудь ось така буде сім'я: сім дочок й двоє синів. І всі знайшли своє щастя.

До Великого Жовтня, Осетія була відсталою окраїною царської Росії, гнобленою і безправною. В ті важкі роки Ілларіон Сузанович немало поневірявся в наймах, зазнав горя та кривди.

Прийшли нові часи. Проти негнаної царату й прищельців-феодалів піднявся волелюбний народ. У революційній борні гартувався комуніст, колишній батрак Ілларіон, виборював право на труд, щастя і пісню. Осетинський народ почав нове життя. Ілларіон Хугаєв, першим вступив до кол-

ЛІДА ХУГАЄВА.

госпу й закликав своїх земляків. Так зачинався колгосп ім. Жданова. Згодом дбайливого господаря й принципового комуніста обрали головою.

Йшли роки. І раптом війна... Хіба про все, що довелося пережити, розкажеш...

Приздумались батьки. На очах блищать щасливі сльози. Уже й Ліда студентка. Самі не вчилися, нехай діти здійснюють мрії.

Ліду проводжали всі. Рідні люця, теплі побажання. Розчулилась Ліда, стало трохи журно.

Попереду незнання й бажане студентське життя.

Одеса зустріла сонцем і морем. Університет захопив, втягнув у молодечий вир здружень. Зраз сумніне навчання. Ліда Хугаєва добре пам'ятає батьківський наказ:

— Вчися. Будь першою.

А. МИКИТЕНКО.

НЕДАВНО наш університет відвідала делегація з Польської Народної Республіки на чолі з депутатом сейма, головою Опольського воеводського відді-

МІЦНІЄ ДРУЖБА!

лення Товариства польсько-радянської дружби Здислава Пієнтко.

Делегація познайомилась з роботою вузу, відвідала музеї, обчислювальний центр, кабінети, лабораторії, зустрілась з членами гуртка польської мови на філологічному факультеті.

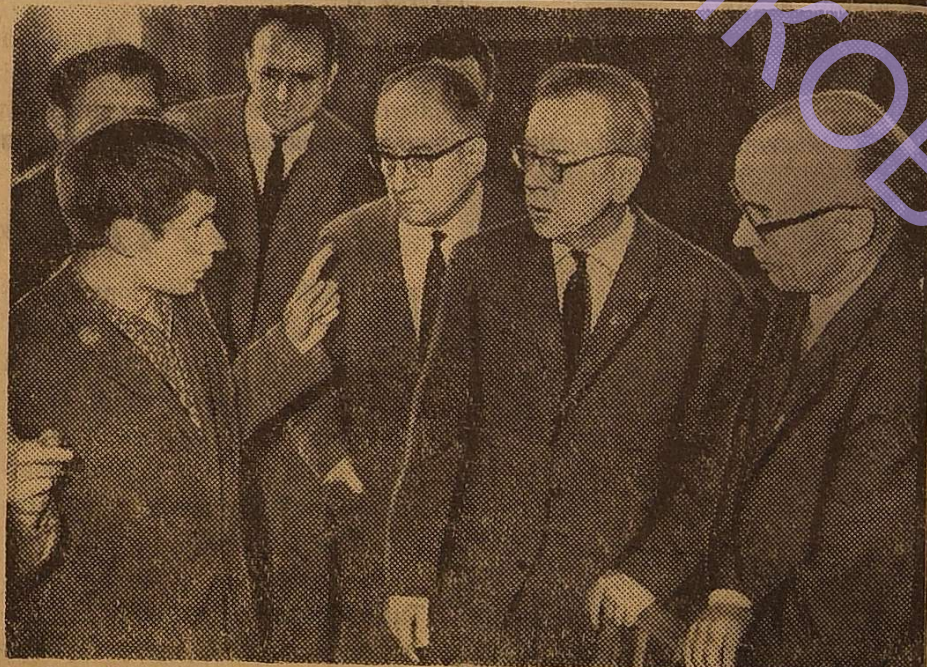
Гостей прийняв ректор університету професор О. Юрженко.

ПІВНІЧНЕ фінське місто Оулу і наше південне радянське—Одеса — міста-побратими. Вони входять до Всесвітньої федерації споріднених міст.

Нещодавно Одесу знову відвідала делегація з Оулу.

Фінські друзі відвідали також наш університет. Вони познайомились з роботою вузу, оглянули наукові установи, музеї.

Гості передали лист від студент-

ської Корпорації університету Оулу до студентів нашого універ-

ситету, який ми друкуємо на четвертій сторінці.

На знімках: (зліва) ректор університету професор О. І. Юрженко бесідує з польською делегацією. Справа — фінська делегація в обчислювальному центрі університету.

ЗАПИСАНІ КРОВ'Ю

Хочу розповісти про студентку II курсу історичного факультету Аллу Артамонову. Ось вона сидить поруч зі мною, невисока, струнка. Вона швидко пише, намагаючись встигнути за розповіддю викладача.

Я дивлюсь на неї і згадую все, що знаю про неї. Жвава, любить мистецтво, театр, пише вірші, непогано співає, бере активну участь у факультетській самодіяльності.

Цього року її обрали до складу бюро комсомолу факультету. Ось, мабуть, і все.

Після лекції я підійшов до неї. — Алло, розкажи, будь ласка, про себе, про своїх рідних.

І вона розповідає.

Народилась Алла в Петрозаводську. Вона — карелка. Дід її, Георгій Єгоров, до революції працював теслярем в глухому селі, що знаходилось недалеко від міста Олонець. Георгій Єгоров і його брати брали активну участь у встановленні радянської влади в Олонецькому повіті. Брат діда, Пилип, був навіть комісаром повіту.

Коли прийшли білофіни, селяни організували загін і пішли в ліс, щоб продовжувати боротьбу. Одного разу, боячись за сім'ю, вони прийшли в село, щоб переправити рідних в ліс. Хтось з кулаків побачив їх і доніс білофінам. Вони сховались в картопляній ямі,

але були знайдені. Вороги стріляли в них, і тільки дивом залишились живими бабуся і мати Алли. Не знайшли вороги і Пилипа Єгорова. Пізніше він закінчив інститут Червоної професури і був поліпрацівником в армії. В 1955 році пішов у відставку.

Дід Алли з боку батька був офіцером царської армії. Як тільки розпочалась революція, зразу ж перейшов на бік робітників і селян.

Батько — Артамонов Олександр Степанович закінчив Лісну академію в Ленінграді, працював у Держплані республіки. Як тільки розпочалась війна, пішов на фронт і загинув у вересні 1941 року, захищаючи Ленінград.

Я дивлюсь на Аллу і думаю, що в історії її сім'ї, як в краплині води, відбита історія карельського народу, всієї нашої величезної країни.

Право на труд, на відпочинок, на освіту записані в Конституції нашої країни, записані кров'ю наших дідів, батьків; старших братів. І про це не можна забувати нам — молоді.

В. ШЕВЧЕНКО.

Зіменко, Яків Браїловський, Данило Ускач, Аркадій Іванов, Андрій Позігун, Макс Золотарьов, Євгеній Дятлов і багато інших чудових майстрів влучного вогню.

В першу роковину звільнення Одеси від фашистських загарбників я виступав в університетському Актівому залі. Під напливом спогадів я, як зенітник, природно, багато говорив про наше високе, добре небо.

Мені потім хтось докоряв: «У твоєму виступі було дуже багато неба!» «Може, — погодився я. Нам боляче було дивитись на окровавлене одеське небо, яке борознили в дні війни спалахи ракет і сліди трасуючих куль. Адже ми в роки війни відповідали за небо, за всіх, хто під ним жив і боровся, відстоюючи великі права, свободи радянських людей, горжество Конституції переміщеного соціалізму.

Я. ШТЕРНШТЕЙН.

В ПАРТКОМІ ОДУ

ВІДБУЛОСЬ засідання партійного комітету ОДУ. Партійний комітет заслухав питання про хід політичної освіти та вивчення марксистсько-ленінської теорії професорсько-викладацьким складом філологічного факультету.

Партійний комітет відзначив, що парторганізація філологічного факультету проробила певну роботу по підготовці до нового навчального року в мережі політичної освіти.

Однак, ще нема належного контролю за ідейним навчанням комуністів, є відставання у виконанні учбового плану з партійної освіти.

Партійний комітет зобов'язав партійні бюро факультетів глибоко вникати в організацію і зміст політичної освіти, систематично обговорювати ці питання в партійній організації; вчені ради та кафедри мусять ширше обговорювати питання підвищення ідейного рівня викладацького складу та ролі викладача, як вихователя студентської молоді.

Партком заслухав також питання про роботу наукового студентського товариства історичного факультету та факультету іноземних мов.

* * *

Обов'язки між членами парткому розподілено так: Дузь Іван Михайлович — секретар парткому, Ващенко Віктор Петрович — заступник секретаря парткому, Введенський Андрій Дмитрович — заступник секретаря парткому, агітаційний сектор, Леонов Іван Григорович — партдержконтроль, Раковський Михайло Юхимович — пропаганда, преса, Серєда Іван Омелянович — побутовий сектор, Федосєєв Валер'ян Олександрович — наука (природничі факультети), Щербаков Дмитро Миколайович — наука (гуманітарні факультети, кафедри суспільних наук), Мудесіті Марія Петрівна — культмасовий сектор, Ткаченко Григорій Володимирович — учбова робота, Калуст'ян Леон Хачикович — робота з молодими комуністами, Савицький Кім Іванович — комсомольська робота, Юрженко Олександр Іванович — координація наукової і учбової роботи.

ЗАВЖДИ
З
ДІТЬМИ

Фото А. Смагіна.

ЗДІЙСНЕННЯ МРІЇ

Тисячі молодих юнаків та дівчат вливаються кожного року в студентську сім'ю Одеського університету. І скільки біографій, скільки цікавих долей! Про одну з них я хочу розповісти.

На одному із заводів я знайшла студента університету Миколу Андріанова. Він виготовляв деталь.

Я поцікавилася:

— Скільки років ви працюєте на цьому заводі?

— З 1954 року. До цього працював на заводі радіально-свердильних верстатів.

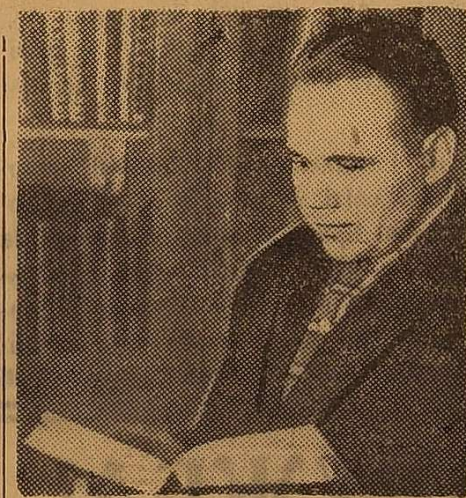
Микола Андріанов — студент IV курсу філологічного факультету. Він розповів про своє життя.

В 1944 році 16-річним юнаком він приїхав до Одеси.

Микола, як і багато його ровесників, працював на відбудові причалів порту, заводів, житлових кварталів. Це були героїчні будні. На одному із зруйнованих причалів порту його прийняли до лав ВЛКСМ.

В 1950 році Микола Андріанов йде до лав Радянської Армії. Він багато працює, читає, співробіт-

ничає в армійській газеті. Після закінчення служби повертається

М. АНДРІАНОВ.

до Одеси і йде працювати на завод пресів. Робота на точних верстатах, оточуюче життя вимагають великих знань. І Микола йде вчитись.

— Я давно мріяв вступити на філологічний факультет, — говорить комуніст Андріанов. — Героїчним трудом радянських людей в короткий строк була ліквідована розруха в країні. Все почало жити кипучим, бурхливим життям. І тоді вже не можна було не вчитись. І я використав дані мені права для здійснення своєї мрії.

Так, це слова господаря своєї долі, своєї країни.

Р. КУПЕРМАН.

Мargarita Михайлівна Воронцова — член профкому. Вона відповідає за роботу з дітьми. Дбайлива та уважна до запитів дітей та батьків, Margarita Михайлівна завжди думає про те, якби краще організувати дозвілля дітей, ранки, радиться з батьками.

Кандидат фізико-математичних наук, завідувача лабораторією і вчений секретар фізінституту Margarita Михайлівна користується великою повагою і авторитетом серед співробітників. Чуйна та уважна, вона завжди готова допомогти порадою і ділами тим, хто потребує допомоги. Хороший працівник і громадський діяч, вона відчуває відповідальність за доручену справу.

ВШАНУВАННЯ ЮВІЛЯРА

Цими днями на юридичному факультеті відзначався славний ювілей викладача факультету Володимира Тимофійовича Олієвського. Йому минуло 70 років. 35 з них ювіляр віддав науковій і педагогічній діяльності.

Поздоровити Володимира Тимофійовича прийшли студенти й викладачі, представники громадських організацій і установ міста. Ювіляру було піднесено красиво оформлену вітальну адресу. В ній, зокрема, говориться:

«Дорогий Володимир Тимофійович! Деканат, партійна й профспілкова організації, весь колектив юридичного факультету ОДУ гарячо поздоровляють Вас з 70-річчям з дня народження.

Нам особливо приємно поздоровити Вас — одного з найстаріших викладачів нашого факультету, а також його вихованця...

Багато років плідної роботи на факультеті, в різних ланках державного апарату й органах військової юсти-

ції в роки Великої Вітчизняної війни сприяли тому, що Ви набули великого практичного досвіду, який сполучається з чудовим знанням діючого законодавства і науково-теоретичного пізнання.

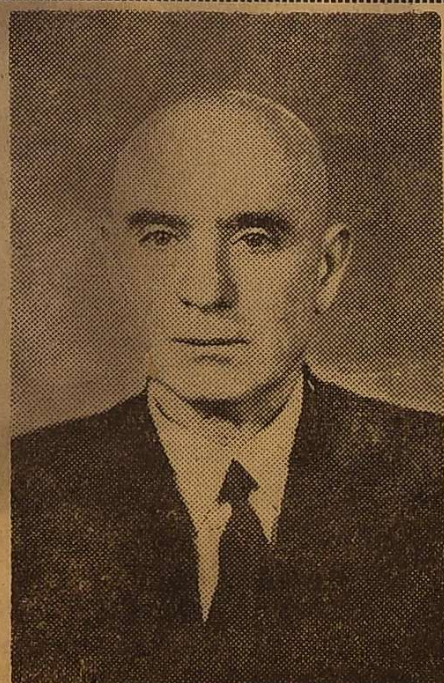
З неослабною енергією Ви передаєте свої знання студентам, намагаючись виховати в них таку ж повагу до права й соціалістичної законності, яким пройняті самі. Ви ключно душевною щедрістю, сумлінністю і любов'ю до пра-

ці Ви завоювали любов і повагу всього колективу.

Бажаємо Вам, дорогий Володимире Тимофійовичу, багатьох років життя, міцного здоров'я і плідної роботи!

Вітання і телеграми на адресу ювіляра надіслали колективи: Одеської спеціальної школи міліції МОГП УРСР, Одеського обласного суду.

Від імені ректорату, парткому й профкому ОДУ Володимиру Тимофійовичу Олієвському була вручена Почесна грамота за бездоганну й багаторічну роботу. Ювіляру були піднесені квіти і вручено пам'ятний подарунок.

ПРОВІСНИК ТВОРЧОГО ДАРВІНІЗМУ

В ОДЕСЬКОМУ (Новоросійському) університеті І. І. Мечников поклав початок біологічним дослідженням в галузі вивчення морської фауни, ембріонального розвитку безпозвоноків, імунології та дарвінізму.

З книжкою Ч. Дарвіна «Походження видів» Мечников познайомився, будучи студентом Харківського університету, в 1863 році й написав на неї рецензію. Він з великим інтересом читав дарвінівську теорію еволюційного розвитку живої природи.

Теорія Дарвіна була керівною не тільки в дослідницькій роботі, але й в педагогічній діяльності І. І. Мечникова. Так, вже в першій своїй доцентській лекції, на яку зібрались не тільки студенти II курсу, але й професори — колеги по Одеському університету, Мечников розвинув еволюційну теорію Дарвіна, беручи для її доказу і дані своїх досліджень з ембріології, що було рідкістю в провінціальному університеті. Студен-

ти проводжали його оплесками. Однак, дехто з його колег залишився незадоволеним його успіхом: їм дарвіністи не потрібні, навіть шкідливі.

І. І. Мечников, що відстоював революційні ідеї в науці, став другом студентів і недругом консервативних елементів в університеті. Навколо вченого зразу ж стала групуватися допитлива молодь.

В Одеський же період своєї діяльності І. І. Мечников написав ряд теоретичних праць з дарвінізму, в яких високо оцінював теорію Ч. Дарвіна, але до деяких положень її він ставився критично, сприймав дарвінізм творчо: відзначав позитивне й критикував мальтузіанські помилки. Він писав: «...Дарвін сильно помилявся, вважаючи своє вчення поширенням мальтусового закону на тваринний і рослинний світ»; вказував на необґрунтованість твердження Дарвіна про те, що начебто «...боротьба за існування

відбувається з тим більшою силою, чим ближче стоять організми, що борються, один до одного».

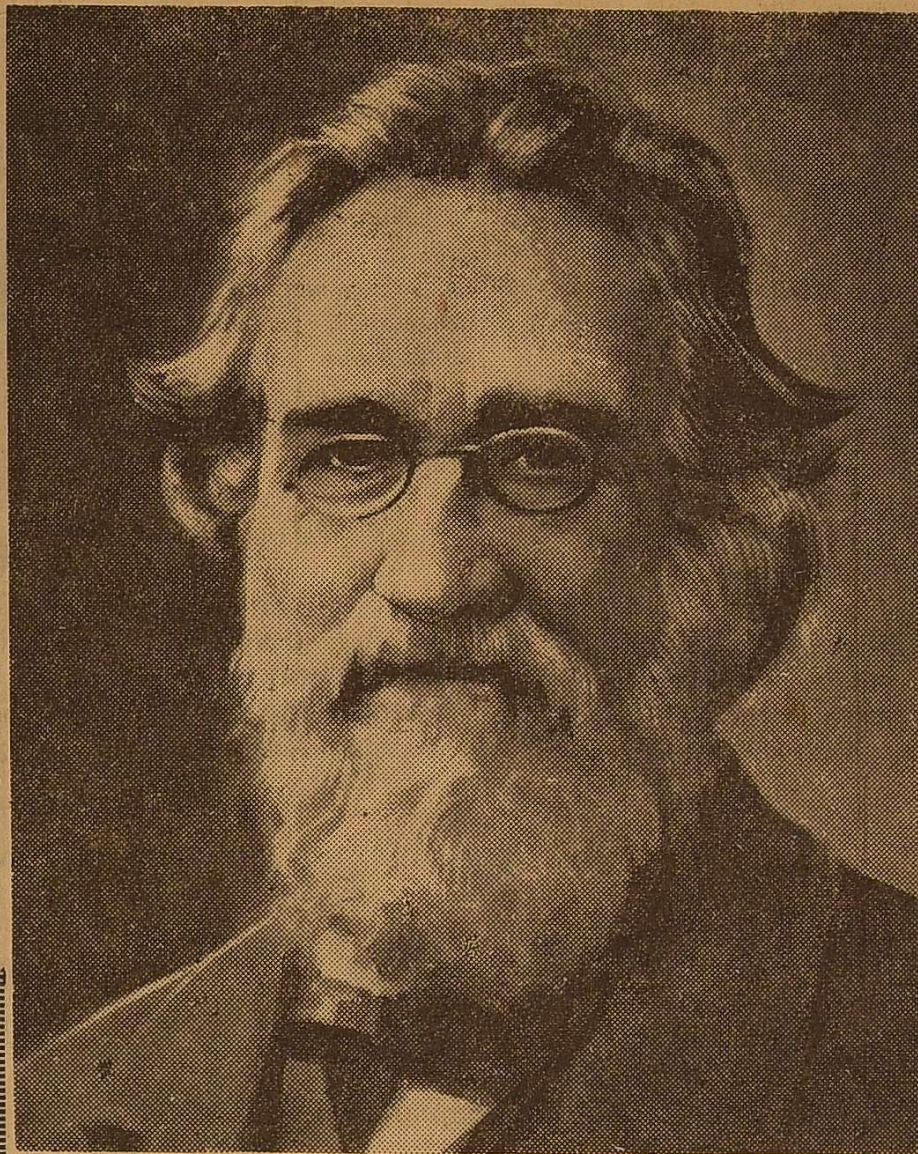
Відомо, що нині вейсманісти підтримують це помилкове твердження Дарвіна.

І. Мечников в роботі «Нарис питання про походження видів» особливу увагу приділяє критиці подібних тверджень.

Вирішального значення в історичному розвитку органічного світу І. Мечников надавав умовам зовнішнього середовища й визнавав, що умови життя, змінюючись, не тільки викликають, але й визначають характер мінливості. Вчений вів рішучу боротьбу проти різних реакційних течій в біології і особливо проти вейсманізму, доводячи наслідкування набутих властивостей.

На формування поглядів І. Мечникова про роль зовнішніх умов у мінливості організмів великий вплив мав І. Сеченов, в якому І. І. Мечников з першого знайом-

СЬОГОДНІ МИ РОЗПОВІДАЄМО ПРО І. І. МЕЧНИКОВА, ЧИЄ ІМ'Я НОСІТЬ НАШ УНІВЕРСИТЕТ

З іменем І. І. Мечникова, одного з засновників вітчизняної мікробіології і імунології, зв'язаний цілий ряд наукових відкриттів, які є великим вкладом в скарбницю світових знань.

Будучи в складі плеяди наукових зірок першої величини, як А. Ковалевський, В. Заленський, І. Сеченов, А. Ценковский, М. Умов, М. Головкінський, О. Іностраницев, І. Бородин, Ф. Шведов, І. Мечников вніс великий вклад в галузь зоології та ембріології і в II половині XIX століття його ім'я стало широко відомим.

І. І. Мечникову належить ідея про широке біологічне значення внутріклітинного травлення у нижчих безпозвоноків тварин і відкриття добре обґрунтованої фагоцитарної теорії імунітету, яке в останні роки розвинулось в учення про фагоцитоз.

Ілля Ілліч став на шлях досліджень з мікробіології та імунології не як учень великих засновників мікробіології: Пастера, Лістера і Коха, а як їх соратник і творець наукової мікробіології; він заклав основи і теоретично обґрунтував нові шляхи досліджень з імунітету проти інфекційних хвороб.

Фагоцитарна теорія імунітету є

важливим етапом у виникненні та розвитку теоретичної думки в галузі імунітету.

Ім'я І. І. Мечникова зв'язано також і з створенням основ порівняльної ембріології, яка багато дала для зміцнення еволюційної теорії Дарвіна. До цього часу

НЕВИМІРНА СПАДЩИНА

не застаріли праці Мечникова з боротьби з передчасною старістю і його філософські етюди про природу людини.

Протягом усієї своєї наукової діяльності він залишався послідовним природодослідником-матеріалістом і сміливим новатором в науці.

В роботах І. Мечникова ми бачимо багато прекрасних зразків не тільки матеріалістичного тлумачення явищ природи та імунітету, але й матеріалістичного підходу до їх вивчення.

Численні роботи останніх років підтвердили положення І. Мечникова про значення реакції запалення тканин, як одного з виявів

імунітету. Класичними працями з запалення І. І. Мечников поклав початок дослідженню і біохімічних факторів запалення (макроцитози Мечникова, гемолізін Тарасевича).

І. Мечников не тільки розробляв теоретичні питання в галузі біології та медицини, він весь час працював і над вирішенням практичних питань боротьби з інфекційними хворобами.

До кінця свого життя І. І. Мечников залишався сином своєї великої Батьківщини й з великою любов'ю і патріотизмом ставився до прогресу російської науки.

Сучасне покоління з великою повагою і вдячністю згадує ім'я І. І. Мечникова як видатного дослідника, який поставив теоретичні проблеми імунітету та практичні питання боротьби з інфекційними захворюваннями.

Спадщина Мечникова невичерпна, вона невимірна за своїм значенням, і його наукові ідеї ще довго залишаться керівними в подальшому розвитку позитивних знань.

Наш народ глибоко шанує пам'ять Іллі Ілліча. Ім'я його, як видатного вченого, громадянина та людини залишиться на віки.

Професор В. ТУЛЬЧИНЬСКА.

ства побачив учителя, з яким вони й пізніше були великими друзями.

Висновки І. Мечникова з його спостережень та експериментальних досліджень виходять з наявності міжвидової боротьби за існування; його практичні рекомендації — біологічний метод боротьби з шкідниками сільськогосподарства (з хлібним жуком, догонощиком, та інші) також виходять з визнання міжвидової боротьби. Якраз І. Мечников першим вказав на можливість широкого використання для лікування бактеріальних захворювань, антагонізму бактерій. Зараз на цьому основано застосування антибіотиків при лікуванні хвороб.

Міжвидову боротьбу Мечников визнавав одним з факторів видоутворення. Однак, її результат, вважав він, визначається умовами зовнішнього середовища.

І. Мечников в протиріччя деяким сучасним реакціонерам неодноразово вказував, що для утворення нових видів потрібні різні

фізичні умови і боротьба по можливості більшої кількості різнорідних істот. Всі ці положення, що відстоював І. І. Мечников, співзвучні з положеннями радянського творчого дарвінізму.

Особливо великих успіхів досяг І. І. Мечников в своїх спеціальних наукових дослідженнях, основою яких була дарвінівська ідея про розвиток живої природи, про спадкоємність органічних форм, а також про їх взаємообумовленість. І. Мечников розробив фагоцитарну теорію, показав значення фагоцита як захисного пристосування організмів, науково пояснив явище запалення та імунітету як захисну біологічну реакцію, довів активну роль організму і значення умов зовнішнього середовища у виробленні нескхильності до інфекційних хвороб.

Все це показує, що І. І. Мечников був передовим біологом-матеріалістом, одним з провісників радянського творчого дарвінізму.

Доцент П. ДМИТРАШКО

НА БЛАГО НАРОДУ

Значення І. І. Мечникова в історії науки взагалі та історії мікробіології зокрема — величезне. В історії мікробіології І. І. Мечникову належить одне з почесніших місць. Він створив величезну школу мікробіології і майже всі російські мікробіологи XIX століття були його учнями.

Продовжуючи працювати в галузі патології, І. І. Мечников займався питаннями мікробіології та епідеміології інфекційних хвороб. Сильні зрушення в медицині того часу поставили ряд нових завдань, в розв'язанні яких Ілля Ілліч брав найгарячішу участь.

На основі самовідданих експериментів І. Мечников приходив до висновку, що холерний вібрион — специфічний агент холери, а ослаблена культура цього мікробу не тільки не викликає кишкового захворювання, але й вакцинує.

Надзвичайно плодотворними були роботи Іллі Ілліча та його учнів по попереджувальних прищепленнях проти тифу. Він вперше на людиноподібних мавпах відтворив експериментальний брюшний тиф. На цих же мавпах, разом з Безредка, він встановив ефек-

ІЛЛЯ ІЛЛІЧ МЕЧНИКОВ. Знімок зроблено в 1909 році.

тивність вакцинації проти брюшного тифу.

Чималу роль в медицині відіграли дослідження І. Мечникова з туберкульозу, які він проводив у калмицьких степах під час експедиції. В результаті цих досліджень вчений прийшов до висновку про необхідність застосування ослаблених туберкульозних бацил для попереджувальних прищеплень проти туберкульозу, що в подальшому знайшло широке застосування.

В останній період наукової діяльності І. Мечников займався проблемою продовження життя людини. Перші свої ідеї про боротьбу за довголіття вчений виклав ще в 1901 році в лекції про

флору людського організму, проголошену в Манчестері. В подальшому з цього приводу публікується ряд праць.

І. І. Мечников був не тільки видатним теоретиком і дослідником в галузі біології і медицини. Науку, що розвивав, він тісно пов'язував з практикою. Вся його кипуча й невтомна діяльність була спрямована на благо народу, на збереження здоров'я і людського життя. Зусиллями вченого, його учнями та соратником М. Гамалея в 1886 році була відкрита перша в Росії та друга в світі Одеська бактеріологічна станція, яка відіграла велику роль в науці та практиці.

Доцент О. САВЧУК.

ДВА ЛИСТИ

I

Оулу. 16 жовтня 1964 року.

СТУДЕНТАМ ОДЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Студентській Корпорації Університету Оулу трапилась нагода передати своє вітання студентам Одеси. Хоча наша студентська Корпорація ще молода (вона заснована в 1959 році), ми вже на початку своєї діяльності прагнемо встановити міцні міжнародні зв'язки з нашими сусідами. Правда, далекі відстані часто утруднюють підтримання контактів, але з іншого боку, міжнародні зв'язки полегшуються завдяки покращанню і збільшенню швидкості транспортних зв'язків.

Приємний досвід в цьому відношенні мають ряд делегацій з сусідніх країн, зокрема, делегація радянських студентів, яка була у нас в Оулу приблизно рік тому. В зв'язку з цими поїздками ми мали можливість неодноразово відзначити, що загальні проблеми, які об'єднують студентів всього світу, незалежно від їх ідеології, форми взаємних зв'язків між сту-

дентами наших країн, визначені протоколом про співробітництво, який підписано у вересні 1963 року. Однак, ми напевно не порушимо заключені договори, якщо в цьому листі передамо студентам Одеси теплий привіт від студентів університету Оулу, а також висловимо побажання, що разом з одеськими гістьми, які прийдуть наступного року, ми будемо мати радість побачити також представників студентства, яких наша студентська Корпорація прийняла б як бажаних гостей.

Хочемо ще побажати Вам успішного закінчення нинішнього року, а також щасливого 1965 року.

З найкращими побажаннями!

Студентська Корпорація Університету Оулу
ЙОУКО МЯКЕЛЯ (голова)
КАЛЕВІ РІЙХІМ'ЯКІ (генеральний секретар).

II

СТУДЕНТСЬКІЙ КОРПОРАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТУ м. ОУЛУ

Голові Корпорації Йоуко Мякеля
Генеральному секретарю Корпорації Рійхім'які.

Студенти Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова раді можливості передати свої братерські побажання успіхів в навчанні й особистому житті студентам університету м. Оулу. Незважаючи на далекі відстані інтернаціональні почуття товариства, дружби об'єднують студентство нашої планети в боротьбі за мир, за загальне роззброєння.

Під керівництвом Комуністичної партії радянська молодь, об'єднана в Ленінську Комуністичну Спілку молоді, разом зі всіма народами країни будує матеріально-технічну базу комунізму. Студенти нашого університету ведуть велику роботу в місті-герої Одесі і за його межами, шефську роботу на підприємствах, в школах, сільських районах області. Вони успішно займаються науковою роботою, беруть участь в літньому трудовому семестрі, виїжджають на будівництво на цілині землі.

Наступний 1965 рік буде ювілейним роком для нашого університету. В травні наш колектив, вся громадськість нашої республіки відзначить 100-річчя з дня заснування одного з найкрупніших університетів України — Одеського університету ім. І. І. Мечникова.

Ми будемо раді в ювілейні дні вітати делегацію студентів університету Оулу в нашому місті-герої.

Ще раз просимо передати студентству вашого університету наші щирі побажання успіхів в новому 1965 році.

Впевнені, що дружба між нашими народами, між студентами Одеси та Оулу буде зміцнюватися з кожним днем на благо миру у всьому світі.

Комітет комсомолу Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова.

ПЛІДНИЙ ОБМІН ДУМКАМИ

Як відомо, при філологічному факультеті ОДУ, існує школа юних філологів. Щотижня в одній з аудиторій факультету збирається близько 50 старшокласників з різних шкіл міста, які щиро люблять мову та літературу. З ними проводяться бесіди, заняття, читаються лекції силами викладачів філологічного факультету.

Цими днями відбулось чергове заняття школи. Кандидат філологічних наук М. Ілляш провів з юними філологами практичне заняття з стилістики. Потім викладач кафедри зарубіжної літератури М. Соколянський проводив з старшокласниками обговорення кінофільму «Гамлет». Фільм глибоко схвилював юних філологів, примусив їх ще раз прочитати геніальну шекспірівську трагедію і помислити над нею. Обговорення пройшло дуже активно й вилилось у щирий та плідний обмін думками.

ПАМ'ЯТІ Є. А. КИРИЛОВА

Ректорат, партком і профком Одеського університету імені І. І. Мечникова з глибоким сумом сповіщає, що 27 листопада помер заслужений діяч науки УРСР,

лауреат Державної премії, директор Інституту фізики університету, професор КИРИЛОВ Єлпідифор Анемподистович.

ЖИТТЯ В НАУЦІ

Професор Єлпідифор Анемподистович Кирилов був одним з крупних радянських фізиків, організатором і науковим керівником школи, яка займалась теорією фотографічного процесу, що є невід'ємною частиною важливої галузі науки — фізики твердого тіла.

Основні роботи Є. А. Кирилова та його співробітників присвячені проблемам фотографічної світлочувливості, утворення схованого зображення, оптичним та фотоелектричним властивостям світлочувливих кристалів.

В результаті блискучих експериментів Є. А. Кириловим було відкрито нове явище тонкої структури в спектрах поглинання кристалів галогенідів срібла та фотографічних шарів. Це було досягнуто з допомогою спеціального методу диференціального спектрофотометрування, що дозволило дуже точно виміряти на сконструйованій для цієї мети установці, об'єкти, що слабо поглинаються, такого типу, як невиявлене сховане зображення. За комплексні дослідження з даної проблеми, за відкриття і впровадження нового методу дослідження професору Є. А. Кирилову була присуджена Державна премія.

З допомогою нового методу дослідження були детально вивчені найрізноманітніші системи, що містять в собі срібні домішкові центри-шари фотографічних емульсій, тонкі плівки напильного у вакуумі срібла, плавлені кристалічні шари, гідрозолі срібла, золота, срібна, золота та платинова вода.

Спеціальні дослідження були зв'язані з вивченням фотопровідності та фотовольтаїчного ефекту на об'єктах, що мають центри схованого зображення та фотохімічного забарвлення, які показали певну відповідність зі спектра-

ми поглинання центрів тонкої структури.

Всі ці численні роботи привели до істотно важливого висновку з природи центрів поглинання, що характеризують тонку структуру. Було доведено, що відповідальними за тонку структуру домішкового поглинання в галогенідах срібла та фотографічних шарах є срібні частинки у вигляді невеликих груп атомів срібла, які мають атомарно-молекулярну природу, що утворюються у відповідних системах фотохімічним та хімічним шляхом.

Спектрофотометричний метод Є. А. Кирилова був успішно застосований при дослідженні процесу формування різного типу центрів на різних стадіях цозрівання, стабілізації, проявлення та фіксування фотографічних емульсій, що має важливе теоретичне та прикладне значення.

Відкриття адсорбційного механізму утворення центрів тонкої структури значно розширило коло об'єктів дослідження. В останні роки в лабораторії Є. А. Кирилова під його безпосереднім керівництвом та участю стали широко вивчатись такі складні системи, як органічні барвники, сенсibilізатори та десенсibilізатори галогенідів срібла. Вивчення адсорбції цих речовин на лужно-галогенідних кристалах дало нові відомості про механізм оптичної сенсibilізації та природу різних центрів забарвлення, що утворюються в них.

Значення робіт Є. А. Кирилова в галузі електронних процесів в кристалах не обмежується тільки наведеними результатами, що внесли великий вклад у фізику твердого тіла. Зроблені ним відкриття знайдуть свій дальший розвиток в роботах численних учнів.

Радянська наука зазнала тяжкої втрати. Помер чудовий учений в галузі фізичної оптики і фотохімії кристалів, заслужений діяч науки УРСР, лауреат Державної премії, доктор фізико-математичних наук, професор Єлпідифор Анемподистович Кирилов.

Є. А. Кирилов народився в 1883 році в с. Шибка, колишньої Херсонської губернії, в сім'ї викладача математики та фізики класичної гімназії м. Бердянська. Закінчивши цю гімназію з золотою медаллю, Єлпідифор Анемподистович в 1902 році вступає до Одеського, тоді Новоросійського, університету на фізико-математичний факультет, який закінчив в 1907 році. Завдяки своїм здібностям, він був залишений при університеті для підготовки до професорського звання.

Професор Є. А. Кирилов понад 55 років працював у Одеському університеті і близько 40 років був беззмінним директором і науковим керівником Інституту фізики. Він створив велику школу фізиків, які успішно працюють в одній з важливих галузей фізики твердого тіла — оптики кристалів і фотографічного процесу.

За розроблення нового прецизійного методу і відкриття явищ, зв'язаних з утворенням центрів прихованого зображення і фотохімічного забарвлення світлочувливих кристалів, професорові Є. А. Кирилову була присуджена Державна премія.

Наукові дослідження професора Є. А. Кирилова і його школи знайшли широке визнання не тільки в нашій країні, але й за кордоном.

Вмілий вихователь молодих спеціалістів, професор Є. А. Кирилов був прикладом самовідданого служіння науці до останніх днів свого життя.

Пам'ять про дорогого вчителя і друга, видатного вченого і прекрасну людину назавжди збережеться в наших серцях.

ГРУПА ТОВАРИШІВ
СПІВРОБІТНИКІВ, УЧНІВ.

НАДІЙШЛИ СПІВЧУТТЯ

На адресу університету надійшли й продовжують надходити співчуття з приводу смерті Є. А. Кирилова. Співчуття надійшли від Президії Академії Наук УРСР, відділення загальної та технічної хімії Академії Наук СРСР, фізичного інституту Ленінградського університету, ректорату та колективу фізиків Київського університету, колективу інституту напівпровідників Академії Наук УРСР, державного оптичного інституту, кафедри хімічної фізики Московського університету, ректора Ленінградського інституту кіноінженерів.

Співчуття надійшли також від академіка Несміянова, професорів Волькенштейна, Наследова, Лялікова та інших осіб і установ.

Редактор Є. ГОГУНСЬКИЙ.